

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:
TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról	101	<i>Egyházi és iskolai mozgalmak</i>	113
Vargyasi id. Daniel Gábor báró. Független Hirmondó.	102	Kelemen Albert. — A hodmező- vásárhelyi. — Tanári beiktató. — Székelykereszturi gimnázi- umnak építése — Hymen. — Elhunytak. — Kitüntetett ta- nítók. — Konfirmáció. — 25 év. — Egy katona köszönete. — A Dávid Ferenc füzetek. — Az unitárius nők szövetsége. — A budapesti D. F. E. házi bálján — Szükölködő — Nyug- tázás.	
Báró id. Daniel Gábor.	104	Aranykönyv. A füzegyarmati to- rony és a harangok	115
Gombos Sámuel. Pap Mózes.	105	Borítékon: Alapítói oklevél. — El- számolás. — Szerkesztői üze- netek.	
<i>Nők világa:</i>			
Elmélkedés tavaszi havazáskor. Fanghné Gyűjtő I.	107		
Ami igaz, az igaz. Borbély Sándor	109		
Névnapi köszöntő. Tarcsafalvi Al- bert.	110		
Tarcsafalvi Albert költeményei. Dabóczi György	111		
Unitárius papválasztás és beikta- tás Kolozson.	112		

Alapítói oklevél. A D. F. E. alapítói részére díszes oklevelet készít Merész (Müller) Gyula festőművész. Az oklevél hatalmas kifejezője lesz az Egylet nevét díszítő reformátor nagyszerű munkájának és annak a modern törekvésnek, amelyet az Egylet a XIX-ik százban megkezdett és a XX-ikban diadalmasan folytat. Örökös alapítóink közé még sokan nem léptek be azok közül, akiket bizalommal jogosan várunk

Az egylet pénztárába a t. évi március 21-től április 23-ig rendes tagsági díjat fizettek: László Dániel Abásfalva, Mátéfi Domokos Beregszász, Körtvélyfáy Gabriella Nagajta, Tóth István Kolozsvár, Pál Mihály Kolozs, Lőrincy Domokos Csekefalva 912-re, László Sándorné és Mátéfi Andrásné Szentábrahám 911-re, László Andrásné 908—909-re, Útő Sándor Izsópallaga 911—913-ra, Botár János Kékes 911—912-re, Nagy Lajosné Fiatfalva 911—913-ra.

Előfizetői díjat fizettek: Kovács Mózes Szilágysomlyó 911—912-re, Ambrus Gergely Kolozsvár, Kolozsvári Pál Mikes, Máté Sándor Kézdiszentlélek 912-re, Barna Jánosné Füzesgyarmat 911—912-re.

A felsőfehérvári fiókegylet pénztárába fizettek: Kiss Aladárné Homoródhéviz 905—909-re és Koródi József Datk 909—910-re.

A marosköri fiókegylet pénztárába fizettek: Boór Jenő Ikland 910-re, Lázár Ferenc 910—912-re, Kilyén Lajos 910-re, György Gyula, Unitárius Egyházközség, Balogh László 908—910-re, Balogh István 912—913-ra, Unitárius Leányegyház Nagyerne és Unitárius Leányegyház Székes 908—910-re, Boór Lajos, Boór Károly, Boór Elemér Ikland 910-re, Unitárius Egyházközség Szabéd 908—911-re, Májay Gábor, Gál Gábor 910-re, özv. Csupor Kálmánné 910—911-re, özv. Kiss Gyuláné, id. Gál Ferenc 910-re, Gál Károlyné, Szabó Lajosné, Szabó Zsigmond 911-re, Ürmösi Kálmán, Ürmösi Kálmánné 910—911-re, Szabó Domokos 911-re, Halmágyi János Vadad, Nagy Dénes és Unitárius Egyházközség Vadad 911-re, Szakács Ferencné, Székelykál 911-re, Nagy Miklós Tompa 908—910-re, Nagy Benedek Nyárádszereda 912-re. Pálffy Ferenc 908-ra, Pálffy Ferencné Szabéd 909-re, Szabó Lajos, Gál Elek, Zsigmond Mihály Ujgálfalva 1912-re.

Az Unitárius Közlöny költségeinek fedezésére ajándékoztak: Ambrus Gergely Kolozsvár 12 K, Ádám Dénes 1 K, Kolozsvári Pál Mikes 60 fill., Barna Jánosné Füzesgyarmat 20 fill. Fogadják az egylet köszönetét.

Kolozsvár, 1912 április hó 23-án.

Gálfi Lőrinc.

Szerkesztői üzenetek.

Őn is meggondolhatná, hogy a D. F. E.-be nem fizetett nemcsak a jelen évben, de még az előtt sem Ne várja, hogy zaklassák. Mert azt nem gondolja, hogy valaki más elintézte ezt a dolgot? — **Z. A. K**-r a ki egy keveset megkésik s még bocsánatot is kér, nekünk jó emberünk. Látszik, hogy többször gondolt ránk. Köszönjük. — **S. J. Ke-**

vésnek találja az örökös alapítók számát Nem tagadjuk, hogy mi is többet vártunk, de a remény biztat, hogy év végére meg lesz a száz. Ugye Ngd is segíteni fog egy pár jó szóval alkalmas helyen és időben. — **P. J.** tanító urnak. A három katonának jan. 1-től kezdve elindítottuk a Közlönyt. Köszönjük a nevében szives fáradságát.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnak
hoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

Nagy változások vannak készülöben. Hogy máris messzi vagyunk az apáink életmódjától, gondolkozásától és szokásaitól, könnyü észrevenni. De ez még csak a kezdet kezdete. A továbbiakról nem számolhatunk be, mert azok csak lesznek, de hogy lenni fognak megújulások, átalakulások, azt bizonyosra vehetjük. Készülni kell, hogy meglepés ne érhessen, de vigyázni kétszeresen, nehogy az új áramok a földet s még a fundamentum kövét is kimossák lábunk alól, mert az özönvizből most is csak egy-kettő, vagyis csak a legjobbak és legerősebbek menekülhetnek meg.

Kellemetlenséget mondani nagyon könnyü, de nem virtus. Meg is sértheted vele a legjobb barátodat, de nem mozdítottad elé a magad ügyét, csak egy hajszállal is. Azt hiszed te szebb leszel, ha őt csunyának mondod. Azt hiszed te gazdagodol azzal ha őt „nyomorult“-nak cimezed. Dehogy! Eppen ellenkezőleg! Arról teszel tanuságot, hogy lelked üres, szived gonosz indulatokkal tele. Ne feledd, hogy ajkad és nyelved saját bensőd képét vetíti embertársaid elébe. Vigyázz, mert most mindenki fényképező géppel jár s megrögzíti benső szépségeidet!

A pénzre vágyani jó és helyes dolog, mert a pénz olyan mint a szekérkenő ház, ha a tengelyt megkenjük vele vigabban és könnyebben forog a kerék. Mégis furcsa, hogy némely ember azt hiszi, hogy pénzzel akármit meg lehet szerezni. Tévedés. Becsületet nem árulnak egy boltban sem. Ne higgye senki, hogy

az igazán becsületes ember előtt számít, hogy mennyit ígérnek érte. Ő jól tudja, hogy a becsület olyan madár, a melyik ha egyszer kirepült a kalitkából, soha sem tér vissza. Eltűnik nyomtalanul!

Vargyasi id. Daniel Gábor báró.

Abból az alkalomból, hogy tiszt. főgondnokunkat a királyi kitüntetés érte, a megelőző számunkban elmondott üdvözlét kiegészítjük, mert azt hisszük, mindenik olvasónk szívesen foglalkozik a közszeretben álló családfővel és családdal.

(Szerk.)

A királyi kitüntetés ezuttal tősgyökeres, régi nemes székely család magas kort ért leszármazottjára esett, akinek családjában már két férfi kapott a korábbi századokban báróságot, de ez a két ág azóta kihalt, úgy, a jelenlegi kitüntetést voltaképen a Daniel-család régi báróságának főujításaként tekintik.

Családfaját a kitüntetett aggastyán 1396-ig. Daniel Balázsig viszi föl, aki hősiessen harcolt a nikápoji csatában.

Báróságot először ebből a családból István kapott 1735-ben, amikor már férje volt gróf Pekri Lőrinc kuruc tábornok leányának, Polixenának, miután előbb a kuruc tábornok mellett a hadsegédi tisztet töltötte be. Leánya, Daniel Polixena bárónő, Wesselényi István báróhoz ment nőül és ebből a családból származnak a későbbi Wesselényi bárók, akiknek élete össze van forrva a magyar szabadságharc történetével.

A Daniel-család második tagja, aki báróságot nyert, Lőrincz volt, aki mint ezredes és Gudenus Elenora férje 1754-ben kapta a kitüntetést; később kir. táblai bíró lett.

Vargyasi id. Daniel Gábor, aki ebben a családban harmadik gyanánt emelkedett a bárói rangra, 1824-ben született. Jogot Marosvásárhelyen hallgatott Dósa Elek híres református jogtanártól, 1843-ban beutazta Német- és Franciaország egy részét, azután Marosszék és Küküllőmegye közigazgatásában, majd a Guberniumnál és később az udvari kancellárián szolgált 1848-ban hivatalától megválvá, visszatért Erdélybe és ott nemzetőrként teljesítette honvédelmi kötelességét. Az agyagfalvi székely népgyűlésen az erdővidéki székelyek nagy lelkesedés mellett kapitánynak választották a délceg, lovas székelyivadékot, majd segédkormánybiztosnak nevezték ki, többek közt azzal a rendeltetéssel, hogy a Magyar Hermányban öntött ellenséges ágyukat foglalja le. 1861-ben ismét kineve-

zéshez jutott, de állásáról 1862. elején az egész tisztviselő-karral lemondott.

1865-ben Udvarhelyszék főkirálybírája lett és 1867-ben, az Andrássy-miniszterium megalakulásakor tevékeny részt vett az alkotmányos élet felújításának mozgálmaiban. Alatta szervezték a megyéket a régi székely székekből. Ő volt Udvarhelyszék utolsó főkirálybírája és Udvarhely vármegye első főispánja, 1891. végeig.

Főispánsága idejében létesült az ő kulturális és anyagi hozzájárulásával az udvarhelyi főreáliskola, a megyei kórház a Mária Valeriáról nevezett kiseddóvó, a most is virágzó Udvarhelymegyei Takarékpénztár, a héjasfalva—székelyudvarhelyi vasút, a megyei gazdasági egyesület, az Emke, az odaváló tanítóképzőintézet s több más nevezetes alkotás. Sok intézetnek volt elnöke s összes elnöki dotációt jótékonycélra fordította.

A magyarországi unitárius egyháznak sok évtizeden át egyetemes főgondnoka, az Erdélyi Muzeum egyik legelső megalapítója, minden hazafias törekvésnek pártfogója, támogatója volt, amíg a közpályán működött.

Megvetette a székelyudvarhelyi unitárius hitközség alapját, anyagilag is hozzájárult a székelykereszturi gimnázium fejlesztéséhez és az ő főgondnoksága alatt ment végbe az unitárius püspök, a főgimnáziumi tanárok fizetésének rendezése, a kolozsvári unitárius főgimnázium monumentális épületének felépítése a Berde-féle másfélmillióshagyaték segítségével, amelyet ugyancsak az ő főgondnoksága alatt szerzett meg az egyház nagyarányu, diadalmas kultur-pör útján.

Férfiasan nyílt szavu, egyeneslelkü, szókimondó, bátor vezető-harcosa volt a közéletnek s a közpályától csakis akkor vonult vissza, amikor a Fejérváry-féle darabant kormány váltotta föl az alkotmányos miniszteriumot.

Rauber Mária bárónővel kötött házasságából két fia él: Daniel Gábor báró, valóságos belső titkos tanácsos, a képviselőház volt alelnöke, jelenleg országgyűlési képviselő és a munkapárt alelnöke, továbbá Daniel Lajos báró, aki Vargyason a meggyarapodott ősi birtokon gazdálkodik.

A család fejének bárói rangra emelésével egyidejűleg bárói rangra emelkedtek, mint törvényes leszármazottak: ifj. Daniel Gábor és Anna, a családfő Gábor fiának tolcsvai Korányi Malvinnal kötött házasságából származó gyermekei, valamint ifj. Daniel Lajos, Ferenc, Margit, a családfő Lajos fiának gagyai Pálffy Máriával kötött házasságából származó gyermekei, mint unokák.

Szellemi és testi erejének teljes frissességében érte közéleti érdemeinek méltánylása a nemes aggasztányt, akit majdnem egy évtizeddel fiatalabb uralkodója, a 81 éves I. Ferencz József király, most, az emberi életkor e nagy fokán, a Lipót- és Szent István-rend adományozása után, a bárósággal is kitüntetett.

A legrégebb magyar mágnás családokban, amelyekhez közelebbi-távolabbi rokonság fűzi, az ő főgondnoksága alatt országszerte elterjedt unitárius egyház minden gyülekezetében az egész nagy, régi Székelyföldön, melynek kezdet óta áldott kezü, jótékony vezérlőszelleme volt, igaz lelki megindulást és örömet okozott ezuttal a Felség kegyeletes megemlékezése, mint annak a biztató jelnek a bizonyossága, hogy jó magyar hazafi is lehet kedves odafönn, ha élete tiszta és emelkedett s közéleti tevékenysége áldást hozott a népre és a hazára.

Független Hírmondó.

Báró ids. Daniel Gábor úr levele,

az Unitárius Közlöny szerkesztőjéhez.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Fogadja kérem hálás köszönetemet, hogy az «Unitárius Közlöny» folyó évi márciusi számában, azon alkalomból, hogy nekem és törvényes utódaimnak „Ő Felsége“ a magyar báróságot adományozni kegyeskedett, családom multjára is visszatekintve rólam oly elismerőleg emlékezett meg.

Azonban a szombatosokról irt soraira nézve, mennyiben úgy látszik, hivatalos eljárásomat nem ismerte eléggé, ezért némi helyreigazítást kell tennem.

Nekem ugyanis megbízatásom csupán a bözödujfalusi szombatosok üzelmeire nézve volt, nem is lévén udvarhelymegyében más helyen, tudtom szerint, abban az időben szombatos. Így tehát a stb-nek alkalmazása nem volt helyes.

A szombatosok Bözödujfaluban részint rom kath., részint ref., részint pedig unitárius vallásuak voltak. Midőn ugyanis a törvények egyik bevett felekezetről a másikra való áttérést szabályozták; ezek némely mózes-vallásuaktól felbuztatva kijelentették, hogy eddig is csak szinleg tartoztak valamely bevett felekezethez és most azoktól végképen megváltnak és áttérnek a mózes vallásra. Midőn ez nyilvánossá lett, az érdekelték közül csupán az akkori rom. kath. püspök lépett fel a kormánynál azok visszatérési ügyében. Ez az udvarhelyi rom. kath. esperesnek azt az utasítást adta, hogy velem egyetértőleg járjon el ez ügy-

ben. A kormány felekezeti különbség nélkül a tényállást kívánta megállapítani. Ezen eljárásra megbíztam a járás szolgabíróját, ki az illetőket kihallgatván a szombatos valláshoz való ragaszkodásukat, melyet szerintők még őseiktől örökölték, oly határozottan kijelentették, hogy semmi kényszerítő eszköz alkalmazása mellett el nem hagyják, vissza nem térnek, az eddig is csak szinlelésből megtartott felekezeteikhez.

Ezen szívós ragaszkodás folytán azon véleménnyel terjesztettem fel az iratokat a kormányhoz, hogy közigazgatásilag ezen eljárást szüntesse be és amennyiben az áttérésnél oly bűnesetek merültek fel, melyek csak törvényes eljárás útján büntetendők, az iratok tételesen át a törvényszékhez bűnügyi eljárás végett. Azonban amint értesültem, az sem derített ki egy büntetendő cselekményt sem, mert nem lehetett és ezzel az ügy be volt fejezve.

Ezek után a mintegy husz család szombatosból alakult székely mózes-vallásu hitközség a budapesti izraeliták segítségével egy synagogát építtetett, melynek fölszentelésére engemet is meghívott.

Sajnálom, hogy nem tehettem egyháznak szolgálatot az által, hogy ezt a néhány szombatosot visszatérítsem, mert erre semmi hatalmam sem volt, valamint nem volt a róm. kath. püspöknek és esperesnek sem.

A mi részünkről pedig egyházi uton semmi lépés nem tétetett

Tisztelettel lévén kész szolgálja :

Budapest, 1912 április 17.

Báró id. Daniel Gábor,
tiszt, főgondnok.

(Hálás köszönettel fogadjuk ezt a historiai nevezetességű tájékoztatást. A szombatosok miatt az unitárius egyháznak sok vesződése volt a XVII-ik százban. Érdekes, hogy ügyöket Udvarhelymegyében épp unitárius egyházi főgondnok tisztázta és fejezte be.)

Szerk.)

Gombos Sámuel.

Gombos Sámuel unit. tanár közel 35 évi lelkiismeretes működés után 1907-ben nyugalomba ment, de főhatósága óhajára azonban megmaradt továbbra is a gimnázium pénztárnoki állásában. E tisztét még 1867-ben kezdette. 1867—1872-ig az akkori szokás szerint, mint köztanító kezelte az iskolai díjakat, sőt a pénztárkezelést más irányban is javarészt ő végezte. 1875 jan. végén választották meg rendes pénztárnoknak és e tisztet hiven

becsülettel 1911. dec. végéig viselte, pénztárnoki működése tehát mintegy 42 évre terjed. Tanári és pénztári működése javarésze e gimnázium történetében nem a boldog, hanem a nehéz idők és mégis az alkotások kora. Az intézet fentartására és kielégítésére pénzt kellett gyűjteni. Számítással, szigorú takarékossgal és lelkes buzgósággal e munkában igazán kivette az oroszlanrészt. Résztvett a diákokkal az intézet kiépítése munkájában, több egyházközségben az intézet építése idejében adakozásra serkentette a hiveket és másokat is.

A VI. osztály beállítása nagy munkájában is egyik lelkes harcoss volt. Munkáját nem a fizetéshez szabta. Hosszu ideig csekély fizetésért, de sokat dolgozott. Ez intézetre szebb napok virradatát is megéré már tanárkodása végén, de annál inkább pénztárnoksága utolsó éveiben. Az egyházi alapítványok szaporodtával s az államkormány jóvoltából ez intézetünk is jobb viszonyok közé jutott. Ezzel azonban munkája nem apadt, hanem megsokasodott, de ő azt mindig ifjúi lelkesedéssel a legnagyobb pontossággal, főhatósága teljes megelégedésére végezte. Buzgósága most is a régi, a megnövekedett évek száma azonban mindinkább megérlelték benne ez állásától való megválás szándékát is. Főhatóságajhában marasztotta. Elhatározásában szilárd maradt, 1911 végén e tisztétől is megvált. Neki és az intézet igazgatóságának is nehéz vala egymástól a bucsú. Az intézet igazgatósága fokozott hálát érez iránta. Éber szemlélője volt buzgó sáfárkodásának. Tiszteletét, elismerését fejezi ki több mint egy fél emberöltőn való igazi, lelkiismeretes, takarékos pénztárnokoskodása felett.

Nyiltan bevalljuk, hogy ez intézet részére a szükös anyagi viszonyok közt való mozgás mellett is számos fillért takarított meg. Méltán alkalmazzuk rá e szokásos szójarást: Egy fillérből kettőt csinált. Érdemei közé sorozzuk azt is, hogy sok nemes keblü embernek, hitrokonnak és idegennak terelte a figyelmét gimnáziumunkra, egy néhány alapot gimnáziumunk az ő lelkes buzgóságának köszön, még többnek a megnövekedéséhez nagyban hozzájárult az ő okos számítása. Lelkes harcoss volt annak a törekvésnek is mindig, hogy építendő uj gimnáziumunknak a mostani helytől bennebb szerezzünk helyet. Isten jóvoltából s főhatóságunk bölcsességéből már megértük ezt is. Ennek ő igazán örvend, ez örömmek méltán is részese. Óhajtuk, hogy még sokáig éljen, érje meg e gimnázium kiépítését és kifejlesztését is, a melynek nálánál lelkesebb harcoss senkisé volt. Jutalma legyen a jól végzett munka felett való édes, öntudatos öröm, intézetünknek és főhatóságunknak tisztelete, méltányló elismerése. „Az utolsó fonal is elszakadt, a pénztári állásomtól való megvállással,

a mi az intézetükhöz kötött“, ezek valának bucsúszavai a pénztár átadásakor. Felelhtünk erre: „Mi a kedves kartársunkat, volt pénztárnokunkat oly gazdag érdemes mult, annyi kedves emlék után mindig a mienknek tartjuk. Rokonszenvét, intézetünk iránt való meleg érdeklődését továbbra is birni akarjuk. Mi szeretetben, hálás tiszteletben továbbra is vele maradunk. Maradjon velünk, köztünk még sokáig a kedves kartárs is. Mi a régi jó patriarkalis idő megtestesült, klasszikus alakját még sokáig óhajtjuk köztünk látni. Példája serkentenit fog egyházas buzgóságra, szerénységre, egyszerűségre, fölfelé való tiszteletre, lefelé való megbecsülésre és komoly zajtalan munkásságra.

Székelykeresztur, 1912. január 25.

Pap Mózes.

NŐK VILÁGA.

Elmélkedés tavaszi havazáskor.

Sűrű hólepel a zöldelő pázsit fölött, hótakaró a házfedeleken, csillogó hóvirág a fákon, bokrokon, ellepve a fiatal tavaszi rügyeket, mélyen lenyomva a zsenge águkat, amelyek — mintha nyögnének a rájuk szakadt hideg teher alatt — vagy csak a fagyos szél süvöltése adja ezeket a borus hangokat?

Szomorú kép. Mert amilyen szép egy ilyen havas tájkép télen, mikor a hó, zuzmora a kihalt tájra borit csillogó fehér szemfedőt, ép olyan lehangoló most, mikor szemünk már zöld fűhöz, friss rügyekhez szokott és virág után sovárog.

Hogy ilyenkor az embernek se lehetnek derüs gondolatai, természetes s hogy sok elszomorító dolog, sok olyan, aminek másként kellene lenni, jut az eszébe, azon se lehet csodálkozni.

Ilyen a fényüzés, amelyről már annyi szó esett, ami azon mégis semmit, vagy alig segített.

Ismert tény, hogy mi magyarok fényüző nép vagyunk. Tán ősi, keletről velünk együtt beszármazott tulajdonságunk, hogy szeretjük a fényeset, szembeötölőt viseltünkben, háztartásunkban s mindenben, ami körülveszen. Még a vallásban is és tán azért volt és van nálunk mindig tulsúlyban a katholicismus, mert templomaiban csillogó fényesség, művészi szobrok, képek csábitólag hatnak a képzeletre, idegekre.

Hiszen szép a csillogás és amíg illő korlátok között mozog,

még szükséges is, mert a fényűzés sok kéznek ad foglalkozást és ezáltal sokaknak juttat kenyeret, de tulhajtása romlásra, anyagi és erkölcsi tönkre vezet. Csak a közelmúltban is hány előkelő, gazdag családot juttatott szegénységre a tulhajtott fényűzés, meggondolatlan költsékezés.

Mi volt az élet csak pár évtizeddel ezelőtt is a mostanihoz képest, azt azok láthatják, tudhatják, akik összehasonlításokat tehetnek a múlt és jelen között.

Asszonyokhoz szölv, beszéljünk kissé asszonyi dolgokról, például az öltözésről. Régebben, mikor pedig az életmód félannyiba sem került, mint mostanában, az asszonyok, leányok maguk varrták a ruháikat s büszkék voltak rá, ha művük sikerült. Ma? ugyan ki teszi ezt ma? S ha tán egy-egy megis teszi, ahogy árulná el a titkot, amelyért tán a társnők kinevetnék.

Ez a fényűzés az öltözetben az amerikai nőktől származik, akik rajonkint lepik el Párist, a divat fővárosát és millióikkal, melyeket apáik, férjeik a szegény munkásnép verejtékéből halmoztak össze, teremtetek ott egy új divatáramlatot, dolgot adva sok-sok kéznek. A párisi nő természetesen igyekszik ezt a tulhajtott divatot követni s amennyiben azáltal anyagi haszont is kerü! a városába, teheti is, bár szerényebb mértékben.

De a baj az, hogy ez a fényűzés a divatlapok, a kereskedés révén hozzánk is behatól, ahol anyagi hasznot nem hajt, sőt ellenkezőleg sokakat túlköltsékezésre csábít, romlásba vezet.

És még az anyagi romlás is hagyján, még ennél is szomorubb az erkölcsi züllés, a sok síkkasztás, idegen vagyon eltulajdonítás, hamis bukás és több más, a tulhajtott fényűzésből származó bűnök sorozata. A férj nem győzi a feleség költsézését, s ha már az asszony oly diszesen öltözködik, maga se járhat kopottan. Diszes megjelenésükhöz aztán fényes lakás, butorzat illik, a diszes lakás magával hozza a nagy vendégségeket, dusan terített, válogatott inyenefalatokkal megrakott asztal, meynél az asszony gazdagon díszített, gyöngyös, csipkés elfogadóruhában teljesíti a vendéglátás tiszttét. A férj dolga aztán, hogy erről a gazdag asztalról ne hiányozzanak a finom borok stb.

S ha mindez nem futja tisztességes módon? majd csak akad valahol egy kis panama, egy kis síkkasztás, aminek vége a börtön, a revolver. börtön, a revolver.

De hát mi tarthatja féken ezeket a túlkapásokat? A vallás? az kiment a divatból. Az erkölcsi érzés? nagyon meglazult, ha már a nagyobb résznél teljesen kienm veszett. Az efféle okok senkit sem tartanak vissza a börtön, mélyen — ha egyszer megindult valaki — nincs többé megállapodás.

Hogy kiket illet első sorban ezeknek a bajoknak az orvoslása? Kiváltképen az anyákat. Járjanak jó példával gyermekeik előtt, neveljék őket vallásosan, egyszerű igényekkel, erkölcsös, munkás életre, addig is, amíg átveszi tőlük az iskola, amely aztán tegyen meg minden lehető a jó kezdet folytatására.

Nagyon sokat tehet erre nézve a társadalom is. Azok az előkelőek, gazdagok, akiknek telne fényüzésre, áldozzák fel magukat kissé a közjóért. Hagyjanak el valamit a fényüzésből, igyekezzenek nemes egyszerűséggel feltűnni és ezáltal a kevésbé jómóduakra hatni.

Erre pedig manapság kedvező alkalom a hazai, a háziipar. Az egyszerűséget — ha ugyan ennek mentségre van szüksége — nagyban menti az ilyen és ehhez hasonló kijelentés «Nem vágyom a külföld csillogására, beérem azzal, amit hazám termel. Népem szorgalma állít elő. Legyen diszem a hazaszeretet, ékeségem a nép jóléte, amelyet — ha csak egy paránnyal is elősegíthetek — büszke önérzettel emelem fel a fejemet.»

Ez az elv álljon fenn háztartásunkra, asztalunkra, ez az elv, melynek biztos következése az egyszerűség, mely a kedély gondtalanságát hozza magával és sok nyomasztó tehertől, tán büntől is megóvja a nemzetet.

S miközben írom ezeket a sorokat, kisütött a nap, elolvasztotta a havat, a fű élénkebb színben zöldül, mint azelőtt, a fákon, bokrokon ismét zöldülnek a rügyek, új reményt öntve a már-már elsüllyedt kedélybe.

Vajha ez kedvező szimbólum lenne a fenntebb elmondottakra is!

Fanghné Gyújtó I.

Ami igaz, az igaz.

A sok idegen kelme
Ruhátlanná teszi a magyart.

A külföldi cukor
Megkeseríti életünket.

A külföldről hozott sétatobok
A nemzet testén vágnak végig.

Akinek van egy kis vágott dohánya,
Magyar tárcába rakja azt.

Borbély Sándor.

Névnapi köszöntő.*

Kedves Juliska néni!

Ahogy mi akarnók,
Ha manap úgy lenne,
Nagy csoda történnék
Itt-ott a kertekbe!
Téli időszaknak
Száz virága nyílna,
Kis madarak serge
Tenéked dalolna:
A szívünk szavára,
A neved napjára,
Jó Juliska néni.

Dehát mai napság
Csodák nem történnek
S mégis virágokkal
Lepünk mi meg téged,
Egyik szála Jóság,
A lelkünk jósága.
Másik a Szeretet,
A harmadik Hála
Apró kis virágok,
Szívünkön fakadtok —
Áldjon meg Isten, hogy
Óvtad, gyomlálgattad,
Jó Juliska néni.

Dalos madarunk meg
A mi kicsi szívünk,
Nótánál igazabb,
Amit mi beszélünk
S még imádság is van
Abba a beszédbe'
Tartson meg az Isten
Soká egészségbe',
Jó Juliska néni.

Szeretünk, szeretünk
Áldott jó szivedért,
Feddő nézésedért,
Biztató szavadért...
Szeretünk amidőn
Jutalmazsz, vagy büntetsz,
Mert jóra irányzod
Minden lépésünket...
Amidőn csüggedünk
Bátorítasz, biztatsz
Egy szavad virággal
Hinti utainkat.
Megint csapang lelkünk
Megoldódott szárnya,
Oh, hogy a jó Isten
Szivedet megáldja,
Jó Juliska néni!

Áldja meg, áldja meg
Egész életedet,
Jöttedet — kelteget,
Minden lépésedet...
Nemes magvetésed
Sohse vesszen kárba,
Koronás ága meg
Boruljon virágba...
S ha gyenge a szavunk,
Láss át könnyeinken,
Olvassad szívünkről
Az imádságunkat:
Jó Juliska néni
Áldjon meg az Isten!

Tarcsafalvi Albert.

* E bájos gyermekverset a Sincki Julia nőképezdei gyakorlóiskolai tanítónő tiszteletére írta a szerző. Egy kis növendék elszavalta a szép családi ünnepélyen. Közreadjuk, mert sokszor lehet örömet szerezni vele másoknak is.

Szerk.

Tarcsafalvi Albert költeményei.

(3-ik kötet, ára 3 kor.) Mind nagyobb körben vonják magukra az érdeklődést. Közelebbről a Család és Iskolában Geren-csér képezdei tanár igen értékes cikket irt. A „Székely Tan-ügy“ ápr. 1-én megjelent száma elragadtatással foglalkozik vele egy hosszú tárcában. Egy pár sorát át vesszük *B. Gy.*

Abban a hangban, a melyen mégszólal annyi nemes érzelem, annyi báj, annyi közvetlenség, természetesség, varázserő és becsületes őszinteség beszél hozzánk, hogy lehetetlen közönyösen, megilletődés nélkül elhaladni mellette.

Nem találunk benne egyetlen sehol egyetlen sort, egyetlen gondolatot, mely ne a költő szívében ment volna keresztül.

Amikor ezt a könyvet olvassuk, úgy érezzük magunkat, mint minkor a megszokott városi levegőből az erdőbe sétálunk, hol szűzies tisztaságu levegő, madárdal és enyhet adó lombok fogadnak, ahol a szív önkéntelenül is megnyilatkozik s érezzük, hogy jobbak, nemesebbek lettünk.

Tarcsafalvinak ez újabb kötete 11 ivnyi terjedelemben körülbelül 100 lírai költeményt és 6 balladaszerű történetet tartalmaz s mindegyik egy-egy értékes gyöngyszeme a magyar költészeti irodalomnak, nem csupán eszmei tartalmáért, de tökéletes formai szépsége és nyelvezetének erőteljességéért is.

Költészetének legkedvesebb tárgya az ő imádott székely népe, melynek sorsa őt a legközelebbről érdekli, ott van vele mindennapi nehéz munkájában, részt vesz örömeiben, bánatában. Az egyiknek biztató, a másiknak okos intő szót mond, de sohasem szünik meg jóléte-, erkölcs- és igaz hazafiségéért szót emelni és cselekedni. És bár a Hargita aljában rakott fészket a költő időközben a szőke Szamos melletti kincses metropolissal cserélte fel: időnként most is megjelenik közöttük s a távolból is tűzszlopként járván előttünk, féltő gonddal örködik a derék székely nép sorsa fölött. Igazán megható az a gondoskodás és őszinte szeretet, melylyel a népet körülveszi. Lelkesedéssel olvasván e költeményeket, bátran elmondhatjuk, hogy ezek valóban páratlanul állanak irodalmunkban.

Mindent egybevéve: Tarcsafalvinak ez újabb verskötetete méltó folytatása a megelőzőknek s nagy kincs, nagy nyereség irodalmunkra nézve. Tarcsafalvi mindenképpen érdemes tehát arra, hogy őt újabbkori klaszikus íróink között emlegessük és szorgalmasan olvasván, eljárjunk hozzá iskolába. Abba az iskolába, amelynek egén az örökkön élő hit és a legtisztább hazaszeretetet elsőrendű csillagai tündökölnek.

Marosvásárhely.

Dabóczi György.

Unitárius papválasztás és beiktatás Kolozson.

Január 14-én egyhangu lelkesedéssel választotta meg a kolozsi unitárius egyházközség Kiss Sándor füzegyarmati lelkészt. A hívek ez alkalommal is bizonyosságot tettek hagyományos összetartásukról. Választási elnökök voltak Benkő Mihály egyházköri felügyelő-gondnok és Antonya Mihály esperes-helyettes.

Február 25-én új lelkészük beiktatása alkalmával lelkes és harmonikus ünnepélyt tartottak. A csinos kis templomot a város intelligens közönsége és érdeklődő polgársága zsúfolásig megtöltötte. Kolozssárról Benkő Mihály egyházköri felügyelő gondnok és dr. Gál Kelemen az unitárius kollegium igazgatója jelentek meg. As ünnepély istentisztelettel kezdődött. „Oh jöjj az urnak házába“ és „Hálaadásunkban“ című énekeket az is kolásnövendékek énekelték. Antonya Mihály esperes helyettes üdvözölte az új lelkészt s olvasta fel a püspöki kirendelő levelet. Azután az új lelkész tartotta meg beköszöntőjét. Neveljed a mi hitünket az Istenben, az emberben és az igazságban. Ezeket a szép eszméket fejtegette, mély gondolataival, népies, könnyeu érthető képeivel és hasonlataival megnyerte a közönség tetszését. Ez alkalommal adta át a használatnak az espereshelyettes azt az ékes és csinos koronát, melyet Benkő Mihály felügyelő gondnok ajándékozott (500 kor. értékben) a templomi szószék fölé s amelyért az egyházközség nevében hálás köszönetét felezte ki. Az ünnepély a „Hymnus“ lelkes eléneklésével végződött. Istentisztelet után a különböző egyházak lelkészei, a városi tanács, a gondnokság és az állami iskolai tanítótestület képviselői jelentek meg a papi lakásban s üdvözölték az új lelkészt, aki meghatottan köszönte meg a szives figyelmet s a közös célok munkálására szives támogatásukat kérte. Bizonyosságot tettek ezzel arról a békés, harmonikus életről, mely a város öt felekezetét s értelmes polgárait a szeretetben, egymás becsülésében összeköti. Az egyházközség külön fogadta és üdvözölte lelkészét a kebli tanács nevében Pál Mihály áll. tanító, az egyházközség nevében dr. Szegedi József ügyvéd.

A vizsgálószék ülése után az új lelkész tiszteletére közebedet adtak a hívek, kik majdnem teljes számban részt vettek saját költségükön. Jelen voltak a felekezetek és testületek képviselői is. Szépen nyilvánult meg az összhang és együttérzés, mely a különböző felekezetekhez tartozókat áthatja. Amint kifejezték nemcsak az unitáriusok ünnepe volt ez, hanem ez egész városé, nemzeti és felekezeti különbség nélkül.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Kelemen Albert esperes meghalt. Lapunk zártakor vettük a szomorú hírt, hogy egyházunknak e kiváló, szelopes tagja váratlanul elhunyt április 26-án

A **hodmezővásárhelyi** templomszentelésen a főtisztelendő úr és a főgondnokok vezetése alatt számosan fogtak megjelenni. Jövő számunkban lesz a részletes tudósítás.

Tanári beiktató volt Kolozsvárt április 11-én. Dr. Varga Béla a classica filologia rendes tanára és Sándor János az ének és zene első rendes tanára foglalták el székeiket kitünően megszerkesztett és hatással előadott szakszerű értekezéseikkel szép közönség előtt. Gál Jenő koll. gondnok vezette be a szép ünnepélyt megnyitó jeles beszédével, dr. Gál Kelemen igazgató a főgymn. nevében, dr. Boros György főjegyző az E. K. Tanács, Csifó Salamon a theologiai intézet nevében üdvözölték. Végül a főt. püspök ur kedvesen köszöntötte a két ifjú tanárt s kívánt munkájukra sikert és áldást. Legyenek melegen üdvözölve.

Székelykeresztúri gimnáziumnak építése Egyházi Képviselő Tanácsunk e hó 17. gyűlésében ismét behatóan foglalkozott keresztúri gimnáziumnak építése kérdésével Pákey Lajos műszaki tanácsos által módosított vázlatos tervrajzot és költségvetést elfogadta. Az építkezés 420.000 koronába kerül. Az új intézet felépítése alkalmával hozzáak rendbe és bővítik ki a mostani tantermekkel a meglévő internátust Hozzávetőleges számítással 40 000—50.000 koronába kerül. Az építkezési költségekből körülbelül 180.000 kor. hiányzik. Ezt a főhatóság ujabban a közoktatásügyi kormánytól kéri. Ily célból a püspök úr főhatósági megbízás szerint egy küldöttséget szervez és vezet a közoktatásügyi miniszteriumba. Megelőzőleg a tervrajzot és költségvetést elfogadásra fölterjesztik a miniszteriumhoz. A Papp János-féle telken rövid időn belül lerontják a rozoga

épületeket. Ez év őszére a telek üres marad, teljesen rendelkezésére kerül a főhatóságnak. Ha a segélykérő bizottság eljárása eredményes lesz, valószínű, hogy az építkezést még ez év őszén megkezdik. Az 1913. évi építkezés előreláthatóan bekövetkezik. Jó reménnyel nézünk a fejlemények elébe.

Hymen. Váradi Kálmán főgymn. tanár eljegyezte április 20-án Fehértemplomon Gál Kálmán főgymn. tanár és egyházi tanácsos bájos leányát — Ilonkát.

Elhunytak. **Sárosi József** ravai lelkészünket újból lesújtó nagy csapás érte, fia *Jenő*, a kolozsvári fiuképezde I. oszt. növendéke hosszú betegség után elhunyt. Rövid idő alatt immár második és utolsó fiát temette el a hűséges lelkipásztor. A bánatos szülőknek még egyetlen gyermekük maradt Molnár Kálmánné ujszékelyi lelkészné. — *Kiss Mózes* halmási igazgató tanító elhunyt ápr. 1. 44 éves korában. Nagyszámu rokonság gyászolja.

Kitüntetett tanítók. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Régeni Aront* a főgymn. melletti elemi iskola tanítóját igazgatótanítóvá léptette elé. Ehez annál örömebb gratulálunk, mert Régeni Aron már sok dicsőséget szerzett szerény körében végzett kiváló munkájával, *Szathmáry Lajos* székelymuzsnai, *Molnár Aladár* árvátialvai, *Szathmáry Miklós* és *Kiss Jakab* székelyderzsi, *Szathmáry Ferenc* abásfalvai, *Boros György* kobátfalvai, *Bedő Albert* homoródkeményfalvai, *Péter János* alsóboldogfalvai, *Darko Lajos* székelyszentmiklósi, *Barabás Vilmos* gyepei, *Török Ferenc* bözödi, *Patakfalvi Izsák* ravai elemi iskolai tanítóknak ama hazafias buzgóságukért, melyet a népies ismeretterjesztő előadások tartásában a múlt tanévben kifejtettek, elismerését fejezte ki.

A **konfirmáció** sok száz szülő érdeklődését irányítja gyermekei vallására. A lelkésznek kitünő alkalom, hogy befolyását érvényesítse, de a szülők,

sem mulasztják el emlékezetessé tenni azt a szép napot, amelyen hitben meg erősödvé először járulnak ünnepélyesen az Ur asztalához . . . A D. F. E. konfirmációi emlékkönyvét ez idén is többen igénybe vették. Örömmel jegyezzük föl, hogy a mi buzgó apostolunk, Kovács Sándorné Zilahon az ottani unitárius gyermekeket buzgalommal készíti elő a konfirmációra. Az ifjaknak Kádár Géza ref. lelkész fogja feladni az urvacseréjét.

Huszonöt év. Az Aranyosvidék írja: Január 1-én jelent meg a jubiláris száma az „Unitárius Közlöny“-nek Huszonöt éve hirdeti már az ígét ez a lap, melyet a vallásos és erkölcsös élet ébresztésére a Dávid Ferenc Egyet ad ki dr. Boros György gondos szerkesztése alatt. Hogy a vallásérzés terjesztésében, a felvilágosodás szolgálatában, a nép ismereteinek gyarapításában mily szolgálatokat tett ez a lap, azt szinte fölösleges hangsúlyoznunk. Tordán az unitarizmusnak és felvilágosodásnak ez ősi fészkeiben jól ismerik az Unitárius Közlönyt és kívánatos is ma tán inkább mint eddig, hogy egy unitárius családban se hiányozzék ez a csekély anyagi áldozatokkal megszerezhető lap, melyben mindenki megtalálja a maga olvasni valóját. Az unitárius egyház mozgalmaival foglalkozik első sorban, de a tudományos, művészeti, társadalmi és irodalmi élet mozgalmait is figyelemmel kíséri. A jubiláris szám különösen gazdag tartalommal jelent meg. Tartalmas és élvezetes cikkek jelentek meg dr. Boros György, Ferenc József, Kozma Ferenc, báró Petrichevich Horváth Kálmán és Fekete Gábor tollából. A Nők Világában Percelné Kozma Flóra irt cikket, ezenkívül gazdag rovat jutott az egyházi és iskolai mozgalmaknak és az irodalmi rovatnak is. — Kívánatra mutatványt szívesen megküldünk. *Kiadó.*

Egy katona köszönete. Nagyon szépen köszönöm, hogy részemre már 2 éve hogy az Unitárius Közlönyt díjmentesen kegyes volt adományozni, amelyből nagyon sok és szép vallásos dolgokat lehet tanulni. Igazán egy katonának olyan jól esik mikor ilyen

szép közlőnyt lát. Most pedig len örömmel tudósítom, hogy az én századomnál 6-on vagyunk unitáriusok, de nem csak mi olvassuk, hanem még a katolikus bajtársaink is elkérik és nagy érdeklődéssel olvassák. A katonaságom jól telik, már 4 hónapja, hogy szakaszvezető vagyok. És nagyon szépen köszönjük az Unitárius Közlönyt s kérném továbbra is küldeni Maradok unitárius lélekkel Gálfalvi Ferenc, szakaszvezető.

A Dávid Ferenc füzetek 4-ike megjelent a következő jól sikerült tartalommal: *Firtos vár ördöge* Gyallay Domokos. A konfirmáló ifjak imája. Gál József. Két kép egyházunk életéből. Péter Sándor. Mindenik igen becses olvasmány, de különösképpen felhívjuk a figyelmet a Péter Sándor lelkész közleményére. A ki érdeklődik a jezsuita üldözés kegyetlenkedései és az aranyosmenti unitáriusság hősiessége iránt, ne mulassa el olvasni. A füzet kapható a homoródszentpáli unitárius lelkész hivatalnál, tetszés szerint beküldött összegért.

Az unitárius nők szövetsége által rendezett tombola estélyen begyűlt 177 korona 80 fillér. Az adakozók és közreműködők fogadják köszönetünket. Gyöngyösi Ibolyka pénztárnok.

A budapesti D. F. E. házi bálján február *Kerekes* József és neje felül fizettek 11 koronát, ami a multkor tudósításból kimaradt.

Szükölködő ember lesz, aki szereti az örömet. Aki szereti a bort és olajat, nem lesz gazdag. Péld. 24. r. 17. v.

Nyugtázás. Az Udvarhelyköri Dávid Ferenc fiókegyelet pénztárába tagsági díjat fizettek: *Homoródszentpálról:* Egyed Ferencné, Bence Gábor, Bence Gáborné, Kiss László, Ürmösi József, Ürmösi Józsefné, özv. Salamon Adolfné, Unitárius egyházközség 1912-re; Papp Gáborné 1910-re; Szabó Mózes 1911-re és Bartha Mózes 1912-re. — *Homoródszentmártonból:* Kiss József, Dombi János, Györfi István, Unitárius egyházközség 1912-re és Kiss József 1910-re. — *Abásfalváról:* Kádár Lajos, Kádár Lajosné, özv. Gergely Mózesné, Unitárius egyházközség 1912-re és Szatmári Ferenc

1910-re. — *Homoródkeményfalváról*: Marosi Márton és Bedő Albert 1912-re. — *Recsenyéről*: Gál József, Balázs János és Unitárius egyházközség 1912-re. — *Székelydersből*: Sándor Gergely, Kiss Jakab, Kiss Jakabné és Unitárius egyházközség 1912-re. — *Székelymuzsnából*: Mátyás János, Szatmári Lajos és Szatmári Lajosné 1912-re. — *Homoródszentpéterről*: Szén Mihály, Szén Mihályné és Nagy Gyula 1912-re. — *Városfalváról*: Vajda Antal, Bedő József, Péter Sándor, Péter Sándorné, Máthé Lajos, Barta Ferenc és Unitárius egyházközség 1912-re. — *Homoródjánosfalváról*: Péter Ödön, Kiss György, Unitárius egyházközség 1912-re és Márkos András 1911-re. — *Lókodról*: Bálint Balázs 1912-re. — *Kénosból*: Ifj. Kisgyörgy Sándor, Rédiger Géza, Sándor Mózes, Kendi István és Unitárius egyházközség 1912-re. — *Székelyudvarhelyről*: Barabás András, Bölöni Vilmos, Deák Lajos 1912-re és Bölöni Vilmos 1911-re. — *Gyepesből*: Pap Zsigmond és Barabás Vilmos 1912-re. — *Homoródmásról*: Ajtai János, Ajtai Jánosné, Péterfi Áron, Péterfi Aroné, Tariné-Herman Ilona, Kriza Sándor, özv. Herman Károlyné, Barra Lajos és Unitárius

egyházközség 1912-re. — *Karácsoovfalváról*: Demeter Dénes, Demeter Dénesné, Barabás Dénesné, Unitárius egyházközség 1812-re és Bencédi Mózes 1909-re. — *Homoródujfalúról*: Deák Mózes, Deák Mózesné és Benedek András 1912-re. — *Vargyasról*: Máthé János, Máthé Jánosné, Kiss Károly, Kisgyörgy Sándor, Kisgyörgy Sándorné, Kisgyörgy Zsuzsa és Unitárius egyházközség 1912-re. — *Oklándról*: Özv. Benedek Imréné, özv. Pünkösdi Gyuláné, dr. Jakab Zoltán, dr. Máthé István, Bekó Mihály, Egyed Albert, dr. Papp Ferenc, Pál Jánosné, Wass Albert, dr. Hinléder F. Ernő, Pollák Ignátz, Bedő József, Pál Ferenc, Pál Ferencné, Szabó Dénes, Deák Lajos, Pál Gyula, Unitárius egyházközség és Kelemen Kálmán 1912-re. — *Székelydályából*: Pataki József 1911-re. — Midőn ezen kiutatót közzéteszem, tisztelettel kérem a fiókegyeletünkhez tartozó tagtársaimat, kikkel most nem találkozhattam, sziveskedjenek tagdíjaikat mielőbb hozzám beküldeni, úgy azokat is, akik mostan fizettek ugyan, de a kimutatásból láthatólag még áll fenn hátralékuk. Oklánd, 1912. március 17-én. Pál Ferenc, lelkes, f. egyl. pénztáros.

Aranykönyv.

A fűzesgyarmati torony és a harangok.

I. Torony. — Az 1902. évben alakult a fűzesgyarmati unitárius egyházközség. A következő évben templomot építtetett. Azóta közóhajt képez az, hogy torony és abban harangok legyenek. 1910. január 30-án az egyházközség keblbi tanácsa elhatározta, hogy megkísérli a toronyépítést. Borsóthy Géza helybeli mérnök készített torony tervrajzot az egyházközség vezetőségének kérésére. A terv április 17-én elfogadtatott, mely szerint körülbelül 7500 korona költség volt szükséges a torony felépítésére. Ugyanez év szeptemberében Homoki F. Péter 1000 koronát adományozott toronyépítésre. Felhívást bocsátott ki az egyházközségi vezetősége, amelyben ajánlattételre hívta fel az egyházközségi tagjait. Az egyházközség tagjai megkezdették az építésre ajánlataikat. Az öszszegyek oly szépek voltak, hogy a toronyépítés ügye nemso-

kára el volt dőlve 1911. évi február havában id. Sári József gondnok és Kiss Sándor lelkész, beutaztak a Főt. Püspök urhoz. Ott előadták a hívek szándékát s kérték az egyházi főhatóság támogatását. A Főt. Püspök ur, megtekintvén a tervezott és a szép ajánlott összegeket 1000 korona Fótanácsi adományt kilátásba helyezett. Ezt az egyházközség az építés alkalmával meg is kapta. Az építést április hó 6-án Slika József építömesterre bízta. Az alapkö június 19-én tétetett le. Az alapépitményben ugyanakkor emlékirat hejeztetett e. Julius 30-án ünnepély kíséretében a toronygomb feltétetett. A toronyra augusztus hó 7-én a következő felirat készített: «Az egy Isten tiszteletére építették a füzessgyarmati unitárius egyház hívei 1911.»

II. Harangok. — 1911. június 25-én ifj. Bálint Lajos és neje Szőke Eszter felajánlották egy 4 mázsás sulyu harang készíttetését 1400 korona értékben. Nemsokára a Kebli Tanács elhatározta egy nagyobb 8 mázsás sulyu harang készíttetését is. Erre felajánlott Cs. Hegyessi István 500 koronát. Barna János és neje Zsadányi Rebeka 300 koronát. A hiányzó összeg körülbelül 2000 korona kivettetett a hívekre. A harangok szállítására Seltenhofer soproni céggel kötött szerződés. 1911. augusztus hó 17-én, a szerződés jóváhagyatott s elhatározatott, hogy a harangokra a következő feliratok lesznek öntetve. A kisharagra ez: «Készíttette ifj. Bálint Lajos és neje Szőke Eszter. 1911». A nagyharagra ez: «Cs. Hegyessi István és neje Bede Anna — Barna János és neje Zsadányi Rebeka hozzájárulásával — Csák János gondnok, Kiss Sándor lelkész idejében — készíttették a füzessgyarmati unitárius egyház áldozatkész hívei 1911».

November hó 13-án ünnepély keretében nevezett cég megbízottja felhuzatta a harangokat a harangszobába. Ugyanazon napon esti szürkületben megszólalt a nagyharang. Hatása az egész községben nagy volt. Különösen az idős unitárius hívek lelkére tett erős hatást. Erőtleneket, betegeket kihívott szobáikból. Könnyeket csalt sokak szemébe. A két harang együtt a következő napon szólalt meg.

A torony és harangok ünnepélyes felszentelése 1911. december hó 10-én volt. Résztvett ez alkalommal az ünneplésben dr. Boros György egyházi főjegyző, Józán Miklós esperes és sok más távoli hitrokonunk.

III. Adományok. — A torony és harangok költségeihez alulírottak a következő adományokkal járultak:

Barna János és neje Zsadányi Rebeka 450 kor., Barna Gergely 50 kor., ifj. Bálint Lajos és neje Szőke Eszter 1400

kor., Bálint Lajos 100 kor., Bökfi Sándor id. 80., Bökfi Sándorné id. Eke Erzsébet 20 kor., Bökfi János 150 kor., Bondár István 20 kor., Bökfi Gergely 120 kor., Csató Sándor 10 kor., özv. Czeglédi Andrásné 50 kor., ifj. Csató Péter 15 kor., id. Csató Péter 50 kor., Csák János 215 kor., B. Daru Sándor 50 kor., B. Daru Sándorné 1 kor., Z. Daru István 5 kor., Diószeghi István 50 kor., V. Daru András és neje 40 kor., Erdei Sándor 20 kor., dr. Ferenczi Géza (nagyajtai) 100 kor., Gacsári András 200 K, Gacsári Andrásné Daru Juliánna † 20 kor., Gidai Sándor † 300 kor., özv. Gidai Sándorné 200 kor., Gacsári János 10 kor., özv. Gyáni Zsigmondné Daru Eszter 300 kor., Hati János 100 kor., Hajdu István 5 kor., Hegedüs János id. 20 kor., Hegedüs Jánosné Toth Zsófia 10 kor., Hegedüs János ifj. 20 kor., Hegedüs Imre 5 kor., Hegedüs István 50 kor., Hegedüs Gergely 22 kor., Id. Hegedüs Sándor † 40 kor., Ifj. Hegedüs Sándor és András 20 kor., Cs. Hegyessi István 500 kor., Hegyessi Sándor 20 kor., Homoki F. Péter 1000 kor., Homoki Imre 26 kor., Homoki F. Sándor 30 kor., Kovács József (Hódmezővásárh.) 20 kor., Huszár Sándorné Vig Rebeka † 60 kor., Kiss Sándor lelkész 100 kor., Ibrányi János 20 kor., Kovács András 60 kor., Kovács Lajos 50 kor., Kövér Sándor 6 kor., Id. Makai Sándor 50 kor., Kecskeméti Mihály 50 kor., Kecskeméti Eszter 6 kor., Lovász Ferenc 10 kor., V. Nagy Gergely 200 kor., E. Nagy Péter 20 kor., Zs. Nagy András 100 kor., Nagy József (károlyderéki) 20 kor., Id. Sári András 10 kor., Pálffy Géza tanító 10 kor., Rozsos Lajos és Nagy gy. János 25 kor., Id. Sári József 150 kor., Id. Sári Józsefné Gacsári Eszter 10 kor., Ifj. Sári József 224 kor., Ifj. Sári Józsefné Pikó Zsuzsánna 30 kor., Szőke József 20 kor., T. Sári Gergely 20 kor., Ifj. Tóth B. Péter 20 kor., Turi István 50 kor., Saja János és neje Zsiros Zsuzsánna 20 kor., Turi Ferenc 100 kor., Ifj. Turi János 60 kor., Turi Jánosné Zsoldi Juliánna 20 kor., Id. Turi János † 20 kor., Turi Károly 20 kor., Sárándi Sándor 5 kor., Ifj. Zsoldi Sándorné Csató Zsuzsánna 20 kor., Zsadányi Mihály 20 kor., Id. Zsoldi Sándorné Sárándi Juliánna 5 kor., Vári Judith 5 kor., Unitárius Egyházi Főtanács 1000 kor., N. N. nő 10 kor., N. N. nő 10 kor., N. N. nő 10 kor. Ezenkívül kivettetett a hívőkre a nagyobb harang árában körülbelül 2000 korona, ami az itt felsorolt adományokba nincs beleszámítva.

Füzegyarmat, 1912. február 15-én:

Id. Sári József,
algondnok.

Ifj. Sári József,
pénztáros.

Kiss Sándor,
lelkész.

Csák János,
gondnok.

Telefon sz. 549. ☒ Elapítva 1860.

Gámán J. Örököse

könyvnyomdája

Koiozsvárt, Kossuth Lajos-u. 10. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. figyelmét felhívni a mai kor kivánalmaínak megfelelőleg berendezett és villanyjáratú gépekkel ellátott

könyvnyomdámra

Költséget nem kimélve, könyvnyomdámát a legmodernebb betűfajtákkal és díszítményekkel gazdagítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelőleg lehetek. Ezenkívül a legnagyobb áldozatokkal

== **hangjegyekkel** ==

rendeztem be. A közönség pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Gámán J. Örököse.